

Skatteutskottets yttrande

1983/84:9 y

över motioner om sparandet

Till Finansutskottet

Finansutskottet har vid sammanträde den 7 februari 1984 beslutat bereda skatteutskottet tillfälle att – senast den 27 mars 1984 – avge yttrande över vissa motioner angående skattestimulanser för olika former av sparande. Skatteutskottet får med anledning härav anföra följande.

Rune Torwald (c) begär i motion 300 en översyn av nuvarande regler om stimulans för småspararna. Vad motionären avser är en utbyggnad av det s. k. sparavdraget i inkomstslaget kapital (800 kr. för ogifta och 1 600 kr. för gifta). Motionären anser att årsavkastningen på en förmögenhet motsvarande ett basbelopp för ogift och två basbelopp för samtaxerade makar bör undantas från skatt förutsatt att den inte överstiger vad medeldiskontot skulle ge under årets första tio månader.

I centerns partimotion 343 begär motionärerna att regeringen skall lägga fram förslag om privata investeringskonton. Insättningar på sådana konton skall få göras av alla medborgare och berättiga till skattereduktion med 50 % av insatt belopp. Motionärerna i partimotionerna 1419 (hänv. 923) från moderaterna och 2073 från centern vill gynna bostadssparandet, centern genom ett utvecklat system med privata investeringskonton och moderaterna inom ramen för ett aktiefondsparande. Moderaterna yrkar därför att skattefondkonton återinförs och ges vidgad tillämpning. Lars Tobisson anser det viktigt att hushållssparandet stimuleras och begär i motion 2474 att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om vikten av att stimulera hushållssparandet genom en aktiv förmögenhetspolitik. I samma motion liksom i motion 1066 av förste vice talmannen Ingegerd Troedsson yrkas också återinförande av aktiefondsparandet. Nils Svensson m. fl. (s) slutligen tar i motion 588 upp frågan om ett nytt skattepremierat sparsystem för semester och begär en studie som belyser budgetmässiga, samhällsekonomiska och andra konsekvenser av ett system med s. k. semestercheckar.

Utskottet anser det i likhet med motionärerna angeläget att sparandet och i synnerhet hushållssparandet stimuleras. Utrymmet för skattesänkningar är emellertid i nuvarande statsfinansiella läge mycket begränsat och även om flera av de i motionerna framlagda förslagen är ägnade att stimulera till ett ökat sparande måste samtidigt konstateras att de är mycket kostnadskrävande.

Ett bifall till yrkandet i motion 300 skulle sålunda innebära att man införde ett skattefritt grundavdrag i inkomstslaget kapital om ca 1 800 kr. för ogift

och det dubbla för samtaxerade makar. Med hänsyn till att ett sådant avdrag skulle kunna utnyttjas fullt ut av närmare 2,2 miljoner skattskyldiga och till viss del av ytterligare 700 000 kan skattebortfallet beräknas till 1,5–1,6 miljarder kr. Dessutom kan konstateras att förslaget innebär ett administrativt komplicerat förfarande som strider mot den önskvärda förenklingen av löntagardeklarationerna.

Även förslaget i motion 588 om semestercheckar – som går ut på att avdrag skall kunna medges för belopp som avsätts för semester – kan väntas medföra ett mycket betydande skattebortfall. Detsamma gäller – i vart fall på kortare sikt – det av centern föreslagna systemet med privata investeringskonton. Detta system, som förutsätter en generell rätt till kontoavsättning i inkomstslaget tjänst, skulle också medföra kontrollproblem och andra administrativa svårigheter. Vad särskilt angår frågan om semestercheckar torde f. ö. den komma att uppmärksammas av förmånsbeskattningsutredningen.

Många av de förslag till åtgärder i syfte att öka sparandet som aktualiseras i motion 2474 – det gäller bl. a. sänkt inkomstskatt samt beskattningen av aktieutdelningar, aktievinster och kapital – har tagits upp också i andra till skatteutskottet hänvisade motioner och kommer att behandlas i annat sammanhang. Vad särskilt angår det i samma motion liksom i motionerna 1066 och 1419 framställda yrkandet om ett återinförande av aktiefondsparandet kan endast erinras om att skatteutskottet så sent som i november förra året i yttrande till finansutskottet godtog regeringens förslag att ersätta skattesparsystemet med ett allemanssparande. Någon anledning att redan nu upphäva eller göra ändringar i den nya lagstiftningen, som ännu inte hunnit träda i kraft, föreligger inte.

Utskottet anser således att finansutskottet bör avstyrka de aktuella motionsyrkandena.

I motion 1501 av Jan-Erik Wikström m. fl. (fp) – motionen har hänvisats till skatteutskottet – återfinns ett yrkande (nr 8) att riksdagen skall som sin mening ge regeringen till känna vad i motionen anförts om stimulanser till långsiktigt bundet aktiesparande. Vad motionärerna avser är ett skattestimulerat risksparande utformat med aktiefondssystemet som förebild. Då detta yrkande enligt utskottet lämpligen bör behandlas samtidigt med övriga motionsyrkanden i detta yttrande beslutar utskottet – under förutsättning av finansutskottets godkännande – överlämna motionen i denna del till finansutskottet. Av vad tidigare anförts framgår att även detta yrkande enligt skatteutskottets mening bör avstyrkas av finansutskottet.

Stockholm den 13 mars 1984

På skatteutskottets vägnar
RUNE CARLSTEIN

Närvarande: Rune Carlstein (s), Knut Wachtmeister (m), Stig Josefson (c), förste vice talmannen Ingegerd Troedsson (m), Olle Westberg (s), Hagar Normark (s), Bo Lundgren (m), Ingemar Hallenius (c), Bo Forslund (s), Egon Jacobsson (s), Karl Björzén (m), Kjell Johansson (fp), Anita Johansson (s), Lars Hedfors (s) och Anna Lindh (s).

Avvikande meningar

1. Knut Wachtmeister, förste vice talmannen Ingegerd Troedsson, Bo Lundgren och Karl Björzén (alla m) samt Kjell Johansson (fp) anser att det avsnitt av utskottets yttrande som börjar med "Utskottet anser det" och slutar med "av finansutskottet" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser i likhet med motionärerna att det är mycket angeläget att sparandet stimuleras, i synnerhet då hushållssparandet. En del av motionsförslagen är emellertid mycket kostnadskrävande vilket med nuvarande statsfinansiella läge gör att utskottet, trots den väntade sparstimulansen inte kan bifalla motionerna. Ett bifall till yrkandet i motion 300 skulle sålunda innebära att man införde ett skattefritt grundavdrag i inkomstslaget kapital om ca 1 800 kr. för ogift och 3 600 kr. för samtaxerade makar. Med hänsyn till att ett sådant avdrag skulle kunna utnyttjas fullt ut av närmare 2,2 miljoner skattskyldiga och till viss del av ytterligare 700 000 kan skattebortfallet beräknas till 1,5 – 1,6 miljarder kr.

Aven förslaget i motion 588 om semestercheckar – som går ut på att avdrag skall kunna medges för belopp som avsätts för semester – kan väntas medföra ett mycket betydande skattebortfall. Enligt vad utskottet erfarit kommer denna fråga för övrigt att uppmärksammas av förmånsbeskattningsutredningen.

Utskottet vill inte bestrida att det i motionerna 343 och 2072 föreslagna systemet med privata investeringskonton kraftigt skulle kunna öka sparandet. Utskottet är emellertid bl. a. med hänsyn till de kontrollproblem och andra administrativa svårigheter som ett kontosystem i inkomstkällan tjänst skulle komma att innebära inte utan ytterligare överväganden berett medverka till en lagstiftning av den innebörd motionärerna avser. Utskottet föreslår därför att finansutskottet avstyrker motionerna 300, 343, 588 och 2073.

Många av de förslag till åtgärder i syfte att öka sparandet som aktualiseras i motion 2474 – det gäller bl. a. sänkt inkomstskatt samt beskattningen av aktieutdelningar, aktievinster och kapital – har tagits upp också i andra till skatteutskottet hänvisade motioner och kommer att behandlas i annat sammanhang.

I samma motion liksom i motionerna 1066 och 1419 framställs yrkanden om ett återinförande av aktiefondsparandet. I motion 1419 föreslås därjämte åtgärder för att främja boendesparandet inom ramen för det värdesäkra lönesparandet.

Det riskvilliga sparandets villkor har genom flera riksdagsbeslut under senare år allvarligt försämrats. Sålunda har skattereduktionen för aktiesparandet avskaffats. Den 30-procentiga skattereduktionen på aktieutdelningar har slopats, en tillfällig 20-procentig skatt på aktieutdelningar och en särskild omsättningskatt på aktier har införts, samtidigt som realisationsvinstskatten vid aktieförsäljning har skärpts. Även vinstdelningsskatten torde på sikt komma att minska intresset för riskvilligt sparande i aktier.

Utskottet delar motionärernas uppfattning att skattefondsparandet varit utomordentligt framgångsrikt när det gäller att öka det frivilliga sparandet, bredda aktieägandet och tillföra näringslivet det nödvändiga riskvilliga kapitalet. Inte minst bindningen av sparmedlen och den premie härför och för risktagandet som skattereduktionen inneburit har otvivelaktigt bidragit till att förbättra det långsiktiga hushållssparandet. Utskottet anser således att systemet med skattefondsparandet bör återinföras så snart som möjligt. Det nya allemanssparandet innebär däremot att man prioriterar statsupplåning framför kapitalförsörjning till näringslivet. Då allemanssparandet också beloppsmässigt medför sämre villkor än skattefondsparandet föreslår utskottet att finansutskottet tillstyrker de aktuella motionsyrkandena innebärande ett återinförande av skattefondsparandet.

I motion 1501 av Jan-Erik Wikström m. fl. (fp) – motionen har hänvisats till skatteutskottet – återfinns ett yrkande (nr. 8) att riksdagen skall som sin mening ge regeringen till känna vad i motionen anförts om stimulanser till långsiktigt bundet aktiesparande. Vad motionärerna avser är ett skattestimulerat risksparande utformat med aktiefondssystemet som förebild. Då detta yrkande enligt utskottet lämpligen bör behandlas samtidigt med övriga motionsyrkanden i detta yttrande beslutar utskottet – under förutsättning av finansutskottets godkännande – överlämna motionen i denna del till finansutskottet. Av vad tidigare anförts framgår att även detta yrkande enligt skatteutskottets mening bör tillstyrkas av finansutskottet.

2. Stig Josefson och Ingemar Hallenius (båda c) anser att det avsnitt av utskottets yttrande som börjar med "Utskottet anser det" och slutar med "av finansutskottet" bort ha följande lydelse:

I likhet med motionärerna anser utskottet det mycket angeläget att sparandet och i synnerhet hushållssparandet stimuleras. Utrymmet för skattesänkningar är emellertid i nuvarande ansträngda statsfinansiella läge begränsat och även om flera av de framlagda förslagen kan vara ägnade att stimulera till ett ökat sparande måste utskottet samtidigt konstatera att de även på längre sikt är mycket kostnadskrävande. Det gäller främst yrkandena i motion 300 om en utbyggnad av sparavdraget i inkomstslaget kapital och motion 588 om avdrag för belopp som avsätts för semester. Utskottet avstyrker följaktligen dessa båda motioner.

Det skattepremierade sparsystem som aktualiserats i centerns båda

partimotioner 343 och 2073 finner utskottet däremot vara förenat med uppenbara fördelar. Motionärernas förslag innebär att alla skattskyldiga får rätt till skattereduktion med 50 % av vad de i form av ett nysparande sätter in på privata investeringskonton. Därigenom torde skapas stora möjligheter att öka investeringar och produktion och därmed också intäkterna för statskassan, samtidigt som den statliga upplåningen till budgetunderskottet underlättas med minskade påfrestningar på betalningsbalansen som följd.

Den kortsiktiga nominella ökning av budgetunderskottet som en partiell skattefrihet för avsättningar till privata investeringskonton kan väntas medföra motsvaras av en lika stor fordran på skatt. Risk för något påtagligt skattebortfall på sikt till följd av ett sparsystem enligt kontomodellen föreligger alltså inte. Mot bakgrund härav anser utskottet sig böra biträda yrkandena i motionerna 343 och 2073.

Det i motionerna föreslagna sparsystemet bör som motionärerna påpekar kunna omfatta också sparande i aktiesparfonder.

Mot bakgrund av det anförda anser skatteutskottet att finansutskottet bör tillstyrka bifall till motionerna 343 och 2073. Yrkandena om återinförande av ett sparsystem enligt skattefondmodellen får enligt utskottets mening anses tillgodosedda genom vad utskottet anför.

I motion 1501 av Jan-Erik Wikström m. fl. (fp) – motionen har hänvisats till skatteutskottet – återfinns ett yrkande (nr 8) att riksdagen skall som sin mening ge regeringen till känna vad i motionen anförts om stimulanser till långsiktigt bundet aktiesparande. Vad motionärerna avser är ett skattestimulerat risksparande utformat med aktiefondssystemet som förebild. Då detta yrkande enligt utskottet lämpligen bör behandlas samtidigt med övriga motionsyrkanden i detta yttrande beslutar utskottet – under förutsättning av finansutskottets godkännande – överlämna motionen i denna del till finansutskottet. Även detta yrkande får anses besvarat genom vad utskottet anför.

